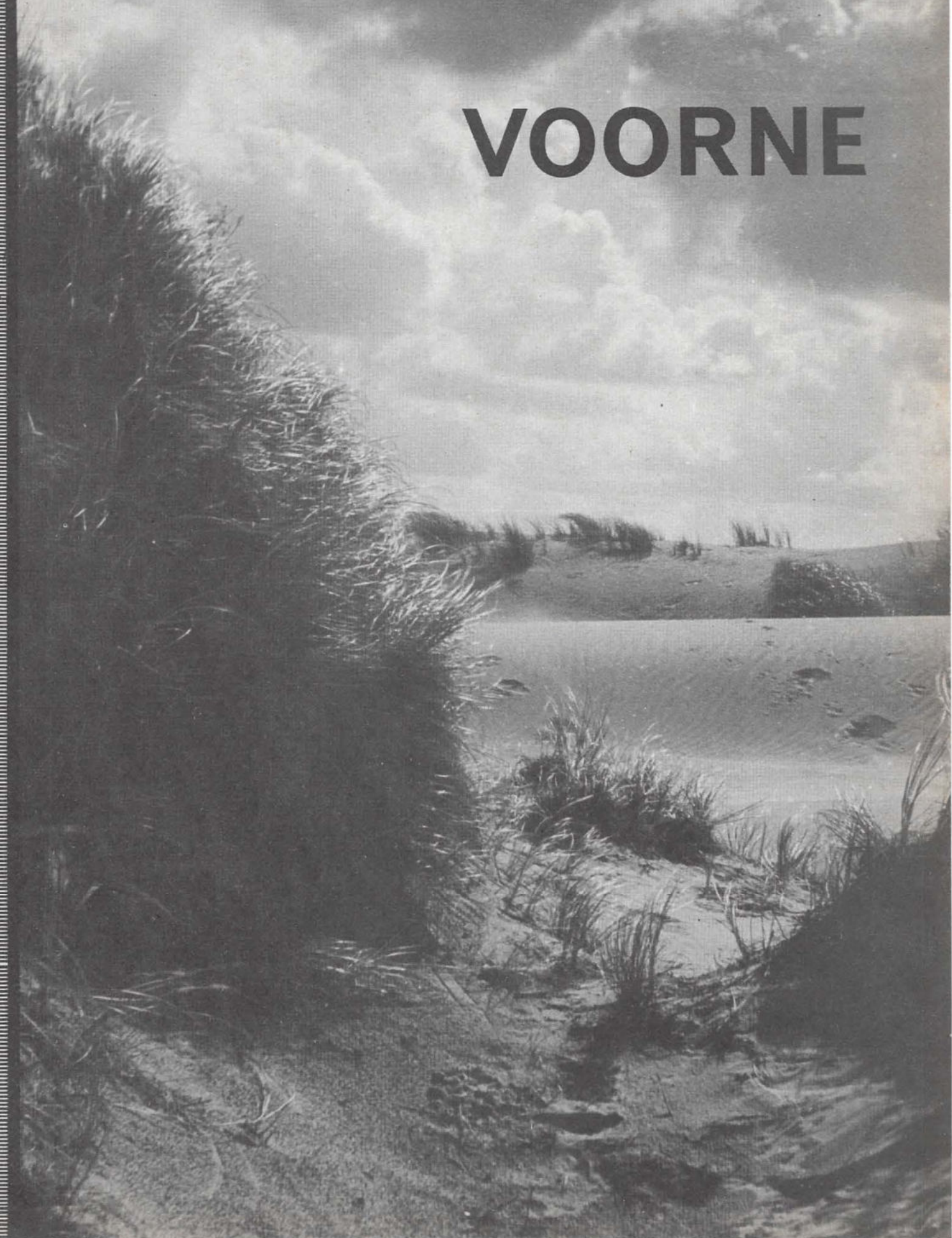

1983 nummer 1

duin

VOORNE

POLDERPEILVERLAGING

door C. BURGGRAAF en P. MOUT*

In december 1973 is de ruilverkaveling (RVK) Voorne-Putten aangenomen. Deze ruilverkaveling heeft een hoop veranderingen teweeggebracht. Eén van de belangrijkste onderdelen is wel de drastische herziening van de waterhuishouding.

Eeuwenlang zijn de eilanden Voorne en Putten omgeven geweest met zout en brak water (Noordzee, Haringvliet, Spui, Oude Maas en Brielse Maas). Sinds de afdamming van de Brielse Maas (1952) en het Haringvliet (1970) zijn deze wateren verzoet. Door het verlies van het getijde-karakter is het Haringvliet een stilstaand zoetwaterbekken geworden, met water van, voor de agrarische bedrijfsvoering, goede kwaliteit. In het kader van de RVK is de Bernisse, de historische scheiding tussen Voorne en Putten, weer opengegraven en opgerekt om dienst te gaan doen als zoetwaterkanaal ten behoeve van land- en tuinbouw en industrie. Vanuit de Brielse Maas en de Bernisse wordt nu het inlaten van zoet water mogelijk. Hierdoor kan het zilte en licht brakke water uit de sloten gespoeld worden.

Verdere verbeteringen in de omstandigheden om de agrarische produktie op te voeren bereikt men door het verdiepen en rechtentrekken van watergangen en door middel van peilverlaging. Men kreëert een grotere opvangcapaciteit en een konstanter peil. Het merendeel van deze verbeteringen aan de waterhuishouding zijn gerealiseerd in RVK-verband of zijn door het waterschap 'de Brielse Dijk-ring' uitgevoerd in het kader van de grote schouw. In maart 1980 nam het waterschap het besluit de verschillende polderpeilen te verlagen. Bij dit besluit heeft men alleen de agrarische belangen mee laten tellen. Men heeft de in het RVK-rapport geadviseerde droogleggingen (verschil tussen peil maaiveld en de waterstand in de sloot) voor de verschillende polders zonder wijziging overgenomen. De voorgestelde verlagingen variëren van 20 tot 70 cm. Met eventuele natuurbeschermingsbelangen is geen rekening gehouden. Voor de in het peilgebied liggende natuurge-

bieden kan via een ontheffing een hoger peil worden gehandhaafd. Voor deze afwijkende peilen is de eigenaar dan zelf verantwoordelijk.

Tegen dit peilbesluit zijn bezwaren aangetekend door het Zuidhollands Landschap, Natuurmonumenten, Weevers' Duin en de natuurbeschermingskonsulent van Staatsbosbeheer voor wat betreft de oude grasvelden, onder andere Biert, Simonshaven, Heenvliet, Holle Mare en Zwartewaal en de tegen de duinen aanliggende polders, namelijk Strype, de Quack en Schapengors. Dit zijn de in het streekplan als landschappelijk en/of natuurwetenschappelijk waardevol erkende gebieden.

Geëdeputeerde Staten van Zuid-Holland moeten dit peilbesluit van de Brielse Dijkkring bekrachtigen. Dit laat nu al 3 jaar op zich wachten. Het ziet er naar uit dat GS slechts een gefaseerde/partiële invoering van de nieuwe peilen zal goedkeuren. Deze invoering per polder hangt samen met de zogenaamde 'rode lijn gebieden'. Dit zijn een 27-tal in het RVK-rapport 'erkende' natuurgebieden (onder andere meertje de Waal, Merrevliet, Holle Mare, Welvliet en andere). In deze mini-reservaatjes worden geen RVK-werken uitgevoerd, dus ook geen peilverlagingen. Veel van deze gebieden zijn echter dermate klein dat het handhaven van het huidige waterpeil in de praktijk erg moeilijk zal zijn, doordat er een leeglopen en wegzuigen van het 'hogere peil water' dreigt. Er is voorgesteld om bufferzones te creëren, om zodoende de verslechtering van de waterkwaliteit door kunstmatige infiltratie met polderwater, waarin onder andere meststoffen en bestrijdingsmiddelen kunnen zitten, tegen te gaan. Door slechte ervaringen elders (Gouda) lijkt GS nu te wachten met het bekrachtigen tot de maatregelen ter bescherming van de rode

lijn gebieden zijn gerealiseerd.

Onbekend is in hoeverre men rekening houdt met de belangen van het grootste natuurgebied Voorne's duin. Dit ligt buiten het RVK-gebied. Dit duingebied dreigt mogelijk een gevoelige tik op te lopen. Vooral de aan de polders de Quack en het Schapengors grenzende duinen aan de zuidwest-kant van het eiland. In deze beide polders wordt het winterpeil het definitieve jaarpeil. Dit houdt een verlaging in van 20 respectievelijk 30 cm in de zomermaanden. De eventuele negatieve effecten worden nog versterkt doordat juist deze polders sterk waterdoorlatend zijn. Zij bestaan uit een kalkrijk zavel en lichte klei met veel zand- en schelpenlagen. De duinen wateren natuurlijk af in de aangrenzende polders. Een peilverlaging in deze polders zal dan ook naar verwachting een verlaging van de gemiddelde grondwaterstand in de duinen tot gevolg hebben (gemiddeld over een groot aantal jaren). In de zomers zullen langere droge periodes optreden. De gevolgen voor de planten in de nu nog vochtige duinvalleien laten zich raden.

De noordelijke duinen hebben geen last van de peilverlaging. In de aangrenzende polders is of tuinbouw met een grote behoefte aan water of ze zijn bebouwd en daardoor gevrijwaard van peilverlaging.

Het is te hopen dat GS bij het bekrachtigen van de peilverlagingen in de aan de duinen grenzende polders dezelfde zorgvuldigheid zal betrachten als ze nu bij de rode lijn gebieden doen. HET GAAT TENSLOTTE OM VOORNES DUIN.

* namens Stichting Natuur en Landschap Voorne-Putten